

කුඩා පරිමාණ පස් හා බොරළු ලබා ගත් වළවල් පුනරුත්ථාපනය කිරීම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සටහන

පස් ලබා ගත් වළවල් අත්හැරීමේ අවදානම

ග්‍රාමීය මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය, කුඩා වැව් සහ ඇළ ප්‍රතිසංස්කරණය වැනි කුඩා පරිමාණ ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් පස් හා බොරළු අවශ්‍ය වේ. බොහෝ විට මෙම ද්‍රව්‍යය අවශ්‍ය බලධාරීන්ගෙන් වලංගු බලපත්‍රයන් සහිතව හෝ රහිතව අවට පරිසරයෙන් ලබා ගෙන ඇත. ව්‍යාපෘතිය අවසන් වූ පසු, මෙම පස් ලබා ගත් වළක් සාමාන්‍යයෙන් නිසි පරිදි වසා දැමීමකින් තොරව අතහැර දමා හෝ බොහෝ අවදානම් සහිතව විවෘතව හෝ ජලයෙන් පිරී පවතී. තවද මෙම පස් ලබා ගත් වළවල් අවධානයට ලක් නොවූ වළවල් ලෙස ඉතිරි කර ඇති අයුරු දැක ගත හැකිය.

අතහැර දැමූ පස් ලබා ගත් වළවල් ආශ්‍රිත සැලකිය යුතු අවදානම් අතරට: (i) පස් කඳු කඩා වැටීම (විශේෂයෙන් කඳුකර ප්‍රදේශවල), (ii) ජීවිත හානි සහ පරිසර පද්ධති වලට හානි වීම, (iii) භූගත ජලය දූෂණය වීම, (iv) රෝග වාහකයන් වැඩිවීම සහ ඒ ආශ්‍රිත රෝග සහ (v) වගා කළ හැකි ඉඩම් සහ වෘක්ෂලතා හා සත්ත්ව විශේෂ අහිමි වීම දැක්විය හැකිය.

රූප සටහන් අංක 1. පස් ලබා ගත් වළවල් ආශ්‍රිත සැලකිය යුතු අවදානම්

එබැවින් අතහැර දැමූ පස් හා බොරළු ලබා ගත් වළකින් අවට පරිසරයට සහ මිනිසුන්ට ඇති විය හැකි පාරිසරික අවදානම් සාධක හඳුනා ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. පස් හා බොරළු ගැනීම සඳහා ස්ථාන හඳුනා ගත් වහාම එම ස්ථාන පස් හා බොරළු ලබා ගැනීමෙන් පසු නිසි ලෙස වසා දැමීම සඳහා වඩාත් සුදුසු ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රම සැලසුම් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

පස් හා බොරළු ලබා ගත් ස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය සඳහා විකල්ප හා නිර්දේශ

ලොව පුරා පස් හා බොරළු ලබාගත් වළවල් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ජලය රැඳවුම් පොකුණු/විල්, තණබිම්, වගුරු බිම්වල සිට විනෝදාත්මක ප්‍රදේශ දක්වා බොහෝ විකල්ප හඳුනාගෙන ඇත. කෙසේ වෙතත් මෙම වැඩසටහන් වඩාත් ගැඹුරින් සැලසුම් කිරීම, තාක්ෂණික මැදිහත් වීම්, සහ නඩත්තු කිරීම සඳහා සාපේක්ෂව ඉහළ පුනරුත්ථාපන පිරිවැය අවශ්‍ය වේ. මහා පරිමාණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වලදී මෙම මැදිහත්වීම් වැඩි වශයෙන් සිදුවේ.

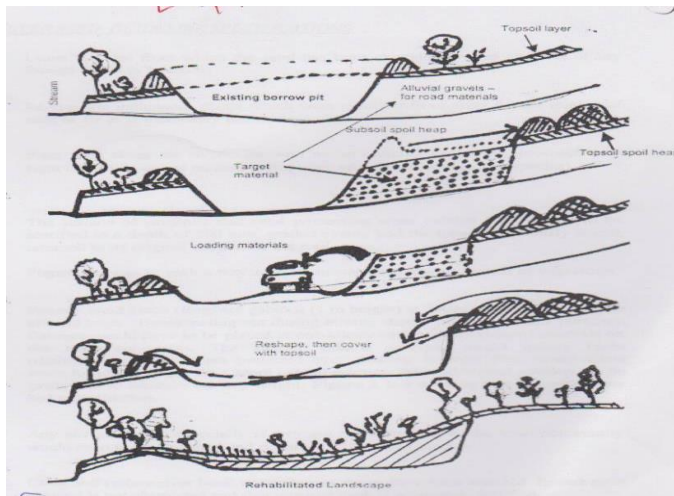
රූප සටහන් අංක 2. පස් ලබා ගත් වළවල් ජලය රැඳවුම් පොකුණු/විල්, තණබිම් බවට පත් කිරීම

එම නිසා බොරළු සහ පස් ලබා ගත් ප්‍රදේශය හැකි තාක් දුරට එහි මුල් තත්වයට සමාන වන පරිදි ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම රෙකමෙදාරු කරනු ලැබේ. ඉහත දක්වා ඇති විකල්පයන් කුඩා පරිමාණයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහාද ඇතුළත් කළ හැකිය.

කුඩා පරිමාණයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා පස් හා බොරළු ලබා ගැනීමේදී අනුගමනය කළ යුතු පියවර.

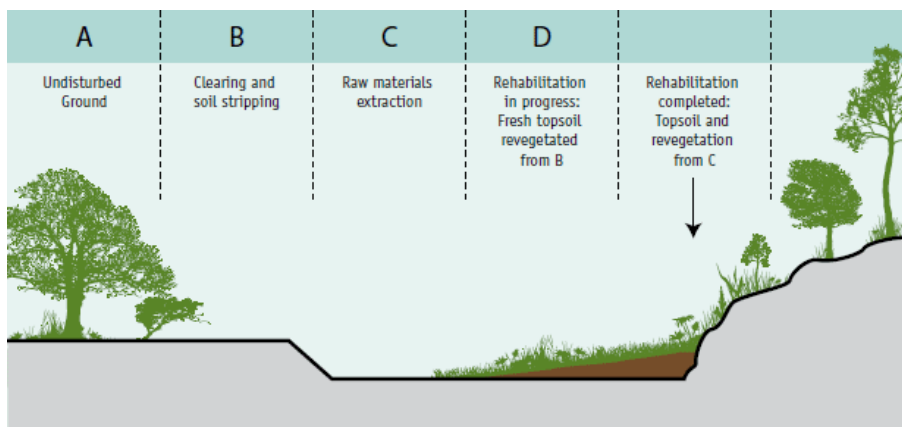
1. බොරළු සහ පස් ලබා ගන්නා ස්ථානය හඳුනාගෙන ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරුවරයාගෙන් අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
2. පස් ගැනීම ආරම්භයේදී, මතුපිට පස් ප්‍රවේශමෙන් ඉවත් කර ඒවා පස් ලබා ගන්නා ප්‍රදේශය ආසන්නයේ තැන්පත් කළ යුතුය.
3. පස් ගැනීම අවසන් වූ පසු හැරූ ප්‍රදේශය ජලය බැස යන පරිදි මට්ටම් කිරීමෙන් අනතුරුව තැන්පත් කර ඇති ඉහළ පස නැවත ස්ථාපනය යුතුය.
4. බොරළු සහ පස් ලබා ගත් ප්‍රදේශය යන්ත්‍ර මගින් පහත රූප සටහනේ දැක්වෙන පරිදි, ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරුවරයා සමඟ එකඟ වූ නව මට්ටමක් ලබා ගත යුතුය.
5. මට්ටම් කරන ලද භූමිය සෝදාපාළුව වලක්වා ගැනීම සඳහා බුරුල් පස් අවශ්‍ය පරිදි තලා සකස් කිරීම හෝ පිහිටි පොළව මතු වනතුරු භූමිය සකස් කළ යුතුය.

වළ මතුපිටින් ඉවත් කරන ලද මතුපිට පස්වලට අමතරව ව්‍යාපෘති භූමියෙන් ඉවත් කරන ලද ද්‍රව්‍ය සහ අනෙකුත් මතුපිට පස් ද වළ පිරවීම සඳහා භාවිතා කළ හැකිය. සෝදා පාළුව වලක්වා ගැනීම සඳහා ඉවත් කරන ලද ගල් බොරළු ආදිය යොදා වැටියක් ආකාරයට සකස් කිරීමද සුදුසුය.

රූප සටහන් අංක 3. භාවිතයෙන් පසු පස් ලබා ගත් වළක් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු පියවර

නොගැඹුරු පස් ලබා ගත් වළක පුනරුත්ථාපනය සඳහා හොඳම ප්‍රායෝගික රූප සටහනක් රූප සටහන 4 යටතේ දැක්වේ. එහිදී පුනරුත්ථාපන කටයුතු පස් ගැනීම සිදුවෙමින් පවතින අතරතුර සිදු කෙරේ. එක් ප්‍රදේශයකින් ගන්නා ද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීම අවසන් වූ පසු වෘක්ෂලතාදිය නැවත ස්ථාපනය කිරීම ආරම්භ කළ හැකි වන පරිදි මතුපිට පස් සහ වෙනත් පිරවුම් ද්‍රව්‍ය නැවත හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. මෙමගින් පාංශු බාදනය වීමේ ගැටළු අවම කර වළෙහි බැම්ම ස්ථාවර කරයි. මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කළ හොත් අවසානයේ අවශ්‍ය වන පුනරුත්ථාපන ප්‍රයත්නයද අඩු වේ.

රූප සටහන් අංක 4. නොගැඹුරු පස් ලබා ගත් වළක් පුනරුත්ථාපනය කිරීම

රූප සටහන 5 හි දැක්වෙන්නේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලද පස් වලවල් - සමහරක් විනෝද උද්‍යානවලට සහ අනෙක් ඒවා මෘදු රැළි සහිත භූ දර්ශන බවට පත්කර ඇති ආකාරයයි.

රූප සටහන් අංක 5. පුනරුත්ථාපනය කරන ලද පස් වලවල්

මෙම ක්‍රියාවලියේදී ප්‍රදේශයේ ඇති වෘක්ෂලතා වලටද හානි ඇති වන හෙයින් යන්ත්‍රෝපකරණ වල ප්‍රවේශ මාර්ග ඇතුළුව පස් ලබා ගන්නා ස්ථානය වටා ඇති ප්‍රදේශය කෙරෙහිද අවධානය යොමු කළ යුතුය. පාංශු බාදනය හා ජලය එකතුවන පල්වීම ඇති නොවන පරිදි මෙම ප්‍රදේශ නිසි ලෙස ප්‍රතිසංස්කරණය කළ යුතුය (මට්ටම් කිරීම සහ පැළ සිටවීම).

වැදගත් කරුණු

- සුදුසු ආරක්‍ෂක විධි විධාන සලසා දෙමින් බොරළු සහ පස් වලවල් නිසි ලෙස ස්ථාන ගත කිරීම සහ සැලසුම් කිරීම වෘත්තිකයන් විසින් කළ යුතුය. බොරළු සහ පස් වලේ පිහිටීම පළාත් පාලන ආයතන සහ ප්‍රජාව සමඟ සාකච්ඡා කර සැලසුම් කළ යුතුය.
- ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකරුවන්, සත්කාරක ප්‍රජාව සහ රජයේ ආයතනවිසින් භාවිතය අවසන් වූ වහාම බොරළු සහ පස් ලබා ගත් වළක් ඉවත් කර ගැනීමට එකඟ වී ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. තිරසාර ඉංජිනේරුමය සහ පාරිසරික බව පවත්වා ගැනීම සඳහා බොරළු සහ පස් වළක් ආරම්භ කිරීමේ දී ලබා දෙන වැදගත්කම තරම්ම වැදගත් කමක් එය අවසන් කිරීමේදීද ලබා දියයුතුය.
- බොරළු සහ පස් ගත් ස්ථානය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නව පොකුණු/තෙත්බිම් ප්‍රදේශයක් නිර්මාණය කරන්නේ නම්, මෙම ජලාශය පවතින ස්වාභාවික පරිසරයට අනුකූල වන බව සහතික කර ගැනීම සඳහා ඉංජිනේරු හා පරිසර විශේෂඥයෙකුගේ තාක්ෂණික උපදෙස් ලබාගත යුතුය. ජලාපවහන ගැටළු, අනතුරු වලට තුඩු දෙන තද බෑවුම් ඇති කිරීම, රෝග බෝවන ස්ථාන ඇති වීම සහ කසල බැහැර කරන ස්ථාන අහිමි වීම/ඇති කිරීම ආදී ගැටළු ඇති නොවීමට මෙහිදී වගබලා ගත යුතුය.